

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

9 mars 2004

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code des impôts sur
les revenus 1992**

(déposée par Mme Karine Lalieux
et M. Thierry Giet)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

9 maart 2004

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Wetboek van de
inkomstenbelastingen 1992**

(ingediend door mevrouw Karine Lalieux
en de heer Thierry Giet)

RÉSUMÉ

Les auteurs de la présente proposition, constatant que la disposition insérée dans le Code des impôts sur les revenus 1992 afin de rencontrer la situation des parents exerçant une garde conjointe sur leurs enfants communs et qui implique un accord des parents en vue de partager le bénéfice fiscal lié à cette garde conjointe, conduit fréquemment à des difficultés, proposent de modifier le CIR 92 afin d'octroyer une augmentation automatique de la quotité du revenu exemptée d'impôt.

SAMENVATTING

De indieners van dit wetsvoorstel stellen vast dat de in het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 ingevoegde bepaling tot regeling van de situatie van de ouders die het gezamenlijke hoederecht over hun gemeenschappelijke kinderen hebben en volgens welke de ouders tot een akkoord moeten komen ter verdeling van het fiscaal voordeel, dat wordt toegekend op grond van dat gezamenlijke hoederecht, vaak problemen doet rijzen. Daarom stellen ze voor, het WIB 92 in die zin te wijzigen dat automatisch een verhoging van de belastingvrije som wordt toegekend.

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>VLAAMS BLOK</i>	: Vlaams Blok
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif

QRVA : Questions et Réponses écrites

CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)

CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)

CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)

PLEN : Séance plénière

COM : Réunion de commission

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer

QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden

CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)

CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)

CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)

PLEN : Plenum

COM : Commissievergadering

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : publications@laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi reprend, en l'adaptant, le texte de la proposition de loi DOC 50 2407/001 déposé par les mêmes auteurs.

L'article 132*bis* du Code des impôts sur les revenus 1992 dispose que :

«Lorsque les père et mère de l'enfant ou des enfants à charge donnant droit aux suppléments visés à l'article 132, alinéa 1er, 1° à 5°, ne font pas partie du même ménage mais qu'ils exercent conjointement leur autorité parentale sur leurs enfants communs et en ont la garde conjointe, les suppléments visés audit article, auxquels ces enfants donnent droit, sont répartis entre les parents à condition que ceux-ci en fassent conjointement la demande écrite qui doit être jointe à leur déclaration aux impôts sur les revenus.

En ce cas, les suppléments auxquels lesdits enfants donnent droit (...) sont attribués pour moitié à celui des pères et mères chez lequel les enfants communs n'ont pas leur domicile fiscal, et le total des suppléments auxquels a droit l'autre parent est diminué d'un même montant. La demande visée à l'alinéa 1er ne vaut que pour un exercice d'imposition. Elle est irrévocable.».

Derrière les termes de la loi qui autorise la répartition entre les parents séparés de la quotité du revenu exemptée d'impôts relative à la «charge» de l'enfant, il y a toujours la réalité vécue par ces personnes qui peut empêcher cette disposition d'atteindre ses objectifs.

En effet, la procédure choisie pour permettre aux deux parents de bénéficier de la déduction fiscale contient plusieurs conditions qui éloignent de l'équité la situation vécue par nombre de parents divorcés ou séparés. D'abord, cette répartition équitable n'est pas un droit, c'est simplement une faculté. Ensuite, elle est soumise à l'accord conjoint des parents: pour le dire autrement si l'un des deux n'est pas d'accord, il n'est plus possible d'en bénéficier. Enfin, cette demande devant être réintroduite chaque année, qui sait si l'accord des parents résistera à l'épreuve du temps.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel neemt, met een aantal aanpassingen, de tekst over dat de zelfde auteurs al eerder hebben ingediend (DOC 50 2407/001).

Artikel 132*bis* van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 bepaalt het volgende :

«Wanneer de vader en de moeder van een of meer kinderen ten laste, recht gevende op de toeslagen vermeld in artikel 132, eerste lid, 1° tot 5°, geen deel uitmaken van hetzelfde gezin, maar gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen over hun gemeenschappelijke kinderen en er het gezamenlijke hoederecht over hebben, worden de in voormeld artikel bedoelde toeslagen waarop die kinderen recht geven, verdeeld over de beide ouders, op voorwaarde dat zij daartoe gezamenlijk een schriftelijke aanvraag indienen die bij hun aangifte van de inkomstenbelastingen dient te worden gevoegd.

In dat geval worden de toeslagen waarop de gemeenschappelijke kinderen recht geven, (...) voor de helft toegekend aan de ouder bij wie de gemeenschappelijke kinderen hun fiscale woonplaats niet hebben, en wordt het totaal van de toeslagen waarop de andere ouder recht heeft, met hetzelfde bedrag verminderd. De in het eerste lid genoemde aanvraag geldt slechts voor één aanslagjaar; ze kan niet worden herroepen.».

Hoewel de wet bepaalt dat de belastingvrije som die wordt toegekend op grond van de «last» van het kind mag worden verdeeld over de gescheiden ouders, blijkt uit de praktijk dat die bepaling haar doel soms mist.

De procedure die werd ingesteld om de belastingaftrek voor beide ouders mogelijk te maken, voorziet immers in een aantal voorwaarden, die in de praktijk voor tal van (uit de echt) gescheiden ouders aanleiding kunnen geven tot onbillijke toestanden. Eerst en vooral is die billijke verdeling geen recht, maar behoort ze gewoon tot de mogelijkheden. Voorts moeten beide ouders gezamenlijk daarin toestemmen. Dat betekent dat er van een verdeling geen sprake meer is als slechts een van beiden akkoord gaat. Aangezien, ten slotte, de aanvraag ieder jaar opnieuw moet worden ingediend, is het helemaal niet zeker dat de toestemming van de ouders van blijvende aard is.

Ces trois éléments – faculté, accord du conjoint, exercice unique – posent de très importantes questions.

Les parents visés par l'article 132*bis* qui exercent conjointement leur autorité parentale sur leurs enfants et en ont la garde conjointe ne sont pas toujours dans un état d'esprit permettant de mesurer l'étendue de leurs droits respectifs, de mesurer la portée de certaines dispositions fiscales. Mais surtout, nous savons que lorsqu'il y a divorce ou séparation, les relations entre parents ne sont pas toujours harmonieuses et raisonnables. Dès lors imposer une demande conjointe pour bénéficier de ces exonérations fiscales revient à donner à l'un des deux parents le pouvoir de refuser de partager cette possibilité. Au nom de motifs légitimes ou non puisqu'un simple refus de l'un des parents suffit à annuler la faculté pour l'autre de bénéficier de la réduction. Cette demande conjointe devant être formulée chaque année, le risque existe aussi de voir des parents d'abord d'accord de procéder de la sorte changer d'avis ensuite, ou simplement d'oublier de souscrire à nouveau à cette formalité administrative.

Pour éviter ces écueils, cette proposition entend rendre systématique cette faculté d'augmenter la quotité du revenu exemptée d'impôt pour chaque parent exerçant conjointement l'autorité parentale sur leurs enfants et exerçant conjointement la garde de ceux-ci. La proposition laisse bénéficier le parent chez qui les enfants sont domiciliés de la totalité de la quotité du revenu exemptée d'impôt visée à l'article 132*bis* et attribue à l'autre parent la moitié de ces suppléments auxquels les enfants donnent droit.

Il est de plus en plus fréquent que les parents choisissent un système d'hébergement alterné du ou des enfants.

Quand les enfants passent la moitié de leur temps avec chacun de leurs parents et que ni la mère, ni le père ne touche de rente alimentaire, il faut reconnaître que le parent isolé assume quasiment les mêmes charges que celles qu'il devait assumer en couple: le gros des charges est incompressible. En effet, il faut se loger dans un appartement suffisamment grand pour loger les enfants, il faut habiller, distraire, éduquer les enfants, les inscrire à des stages etc. Sans pension alimentaire versée au bénéfice de l'un des parents, le père et la mère assument toutes les charges liées à la présence d'un enfant dans le ménage.

Deze drie gegevens – mogelijkheid, gezamenlijk akkoord, geldigheidsduur van een jaar – doen aanzienlijke problemen rijzen.

De ouders bedoeld in artikel 132*bis* die gezamenlijk het ouderlijk gezag over hun kinderen uitoefenen en er gezamenlijk het hoederecht over hebben, hebben niet altijd de vereiste geestesgesteldheid om de draagwijdte van hun respectieve rechten en van sommige fiscale bepalingen in te schatten. Maar bovenal, dat is bekend, is de relatie tussen (uit de echt) gescheiden ouders niet altijd even harmonieus en redelijk. Op grond van het feit dat de aanvraag voor deze belastingvrijstelling gezamenlijk moet worden ingediend, verwerft een van de ouders de macht om niet in te stemmen met de verdeling van de vrijstelling. Of die weigering al dan niet terecht is, is van geen belang, aangezien een van de ouders door een gewone weigering kan verhinderen dat de andere de belastingvermindering ontvangt. Aangezien de gezamenlijke aanvraag ieder jaar opnieuw moet worden ingediend, bestaat ook de kans dat ouders, die het aanvankelijk eens waren over de verdeling, nadien van mening veranderen, of dat ze gewoon vergeten deze administratieve vormvereiste opnieuw te vervullen.

Om die problemen te voorkomen, beoogt dit wetsvoorstel die mogelijkheid tot verhoging van de belastingvrije som systematisch in te stellen voor alle ouders die gezamenlijk het ouderlijk gezag over hun kinderen uitoefenen en er gezamenlijk het hoederecht over hebben. Volgens dit wetsvoorstel ontvangt de ouder bij wie de kinderen hun woonplaats hebben de gehele belastingvrije som vermeld in artikel 132*bis* en wordt aan de andere ouder de helft van die toeslagen toegekend waarop de kinderen recht geven.

Steeds vaker kiezen de ouders voor een regeling waarbij het kind of de kinderen afwisselend bij de ene en de andere ouder worden ondergebracht.

Wanneer de kinderen de helft van de tijd bij ieder van hun ouders verblijven en de moeder noch de vader een onderhoudsuitkering ontvangt, zijn de lasten die een alleenstaande ouder draagt onmiskenbaar bijna even zwaar als de lasten die hij voordien samen met zijn partner droeg. De meeste lasten zijn immers onreducieerbaar: hij moet een appartement betrekken dat groot genoeg is om de kinderen onder te brengen, hij moet ze kleden, voor hun ontspanning zorgen, ze opvoeden, cursussen laten volgen, enzovoort. Als geen van de beide ouders een onderhoudsuitkering ontvangt, dragen de vader en de moeder alle lasten die gepaard gaan met de aanwezigheid van een kind in het gezin.

Dès lors, nous proposons à l'article 3 de cette proposition que chaque parent séparé qui a organisé la garde des enfants selon le mode de la garde alternée répartie en la moitié du temps pour chacun puisse bénéficier de l'entièreté des montants de base visés à l'article 132*bis* et non plus de la moitié comme c'est le cas aujourd'hui.

Karine LALIEUX (PS)
Thierry GIET (PS)

Bijgevolg stellen wij in artikel 3 van dit wetsvoorstel voor dat aan iedere gescheiden ouder, die in het kader van het co-ouderschap de helft van de tijd het hoederecht op zich neemt, niet langer de helft, maar het gehele basisbedrag bedoeld in artikel 132*bis* wordt toegekend.

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 132*bis* du Code des impôts sur les revenus 1992 sont apportées les modifications suivantes:

1/ dans l'alinéa 1er, les mots « sont répartis entre les parents à condition que ceux-ci en fassent conjointement la demande écrite qui doit être jointe à leur déclaration aux impôts sur les revenus » sont remplacés par les mots « sont attribués à chaque parent » ;

2/ les alinéas 2 et 3 sont remplacés par l'alinéa suivant :

«En ce cas, les suppléments auxquels lesdits enfants communs donnent droit, déterminés abstraction faite de l'existence éventuelle d'autres enfants dans le ménage dont ils font partie, sont attribués entièrement à celui de leurs parents chez lequel les enfants communs ont leur domicile fiscal et pour moitié à l'autre parent. ».

Art. 3

Il est inséré dans le même Code un article 132*ter* rédigé comme suit:

«Art. 132*ter*. — Lorsque les père et mère de l'enfant ou des enfants à charge donnant droit aux suppléments visés à l'article 132, alinéa 1er, 1° à 5°, ne font pas partie du même ménage mais qu'ils exercent conjointement leur autorité parentale sur leurs enfants communs, qu'ils en ont la garde conjointe et que celle-ci est répartie pour moitié chez l'un et chez l'autre, les suppléments visés audit article, auxquels ces enfants donnent droit, sont attribués entièrement à chaque parent.

En ce cas, les suppléments auxquels lesdits enfants donnent droit, déterminés abstraction faite de l'existence éventuelle d'autres enfants dans le ménage dont ils font partie, sont attribués entièrement à chaque parent.».

9 février 2004

Karine LALIEUX (PS)
Thierry GIET (PS)

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 132*bis* van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt gewijzigd als volgt:

1/ in het eerste lid worden de woorden «verdeeld over de beide ouders, op voorwaarde dat zij daartoe gezamenlijk een schriftelijke aanvraag indienen die bij hun aangifte van de inkomstenbelastingen dient te worden gevoegd» vervangen door de woorden «toegekend aan iedere ouder»;

2/ het tweede en derde lid worden vervangen door het volgende lid:

«In dat geval worden de toeslagen waarop de gemeenschappelijke kinderen recht geven, en die vastgesteld worden ongeacht of er al of niet andere kinderen zijn in het gezin waarvan zij deel uitmaken, volledig toegekend aan de ouder bij wie de gemeenschappelijke kinderen hun fiscale woonplaats hebben, en voor de helft aan de andere ouder.».

Art. 3

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 132*ter* ingevoegd, dat luidt als volgt:

«Art. 132*ter*. — Wanneer de vader en de moeder van een of meer kinderen ten laste, recht gevende op de toeslagen vermeld in artikel 132, eerste lid, 1° tot 5°, geen deel uitmaken van hetzelfde gezin, maar gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen over hun gemeenschappelijke kinderen, er het gezamenlijke hoederrecht over hebben en de kinderen de helft van de tijd bij de ene en bij de andere ouder doorbrengen, worden de in voormeld artikel bedoelde toeslagen waarop die kinderen recht geven, volledig toegekend aan iedere ouder.

In dat geval worden de toeslagen waarop de gemeenschappelijke kinderen recht geven, en die vastgesteld worden ongeacht of er al of niet andere kinderen zijn in het gezin waarvan zij deel uitmaken, volledig toegekend aan iedere ouder.».

9 februari 2004

ANNEXE

BIJLAGE

TEXTE DE BASE

Code des impôts sur les revenus 1992

Sous-section II. Quotité du revenu exemptée d'impôt

Art. 132bis

Lorsque les père et mère de l'enfant ou des enfants à charge donnant droit aux suppléments visés à l'article 132, alinéa 1er, 1° à 5°, ne font pas partie du même ménage mais qu'ils exercent conjointement leur autorité parentale sur leurs enfants communs et en ont la garde conjointe, les suppléments visés audit article, auxquels ces enfants donnent droit, sont répartis entre les parents à condition que ceux-ci en fassent conjointement la demande écrite qui doit être jointe à leur déclaration aux impôts sur les revenus.

En ce cas, les suppléments auxquels lesdits enfants communs donnent droit, déterminés abstraction faite de l'existence éventuelle d'autres enfants dans le ménage dont ils font partie, sont attribués pour moitié à celui des père et mère chez lequel les enfants communs n'ont pas leur domicile fiscal, et le total des suppléments auxquels a droit l'autre parent est diminué d'un même montant.

La demande visée à l'alinéa 1er ne vaut que pour un exercice d'imposition; elle est irrévocable.

TEXTE DE BASE ADAPTÉ À LA PROPOSITION

Code des impôts sur les revenus 1992

Sous-section II. Quotité du revenu exemptée d'impôt

Art. 132bis

Lorsque les père et mère de l'enfant ou des enfants à charge donnant droit aux suppléments visés à l'article 132, alinéa 1er, 1° à 5°, ne font pas partie du même ménage mais qu'ils exercent conjointement leur autorité parentale sur leurs enfants communs et en ont la garde conjointe, les suppléments visés audit article, auxquels ces enfants donnent droit, **sont attribués à chaque parent¹.**

En ce cas, les suppléments auxquels lesdits enfants communs donnent droit, déterminés abstraction faite de l'existence éventuelle d'autres enfants dans le ménage dont ils font partie, sont attribués entièrement à celui de leurs parents chez lequel les enfants communs ont leur domicile fiscal et pour moitié à l'autre parent.²

Art. 132ter

Lorsque les père et mère de l'enfant ou des enfants à charge donnant droit aux suppléments visés à l'article 132, alinéa 1er, 1° à 5°, ne font pas partie du même ménage mais qu'ils exercent conjointement l'autorité parentale sur leurs enfants communs, qu'ils en ont la garde conjointe et que celle-ci est répartie pour moitié chez chacun d'eux, les suppléments visés audit article, auxquels ces enfants donnent droit, sont attribués entièrement à chaque parent.

En ce cas, les suppléments auxquels lesdits enfants donnent droit, déterminés abstraction faite de l'existence éventuelle d'autres enfants dans le ménage dont ils font partie, sont attribués entièrement à chaque parent.³

¹. Art. 2, 1/.

². Art. 2, 2/.

³. Art. 3

BASISTEKST

Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992

Onderafdeling II. Belastingvrije som

Art. 132bis

Wanneer de vader en de moeder van een of meer kinderen ten laste, recht gevende op de toeslagen vermeld in artikel 132, eerste lid, 1° tot 5°, geen deel uitmaken van hetzelfde gezin, maar gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen over hun gemeenschappelijke kinderen en er het gezamenlijke hoederecht over hebben, worden de in voormeld artikel bedoelde toeslagen waarop die kinderen recht geven, verdeeld over de beide ouders, op voorwaarde dat zij daartoe gezamenlijk een schriftelijke aanvraag indienen die bij hun aangifte van de inkomstenbelastingen dient te worden gevoegd.

In dat geval worden de toeslagen waarop de gemeenschappelijke kinderen recht geven, en die vastgesteld worden ongeacht of er al of niet andere kinderen zijn in het gezin waarvan zij deel uitmaken, voor de helft toegekend aan de ouder bij wie de gemeenschappelijke kinderen hun fiscale woonplaats niet hebben, en wordt het totaal van de toeslagen waarop de andere ouder recht heeft, met eenzelfde bedrag verminderd.

De in het eerste lid genoemde aanvraag geldt slechts voor één aanslagjaar; ze kan niet worden herroepen.

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL

Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992

Onderafdeling II. Belastingvrije som

Art. 132bis

Wanneer de vader en de moeder van een of meer kinderen ten laste, recht gevende op de toeslagen vermeld in artikel 132, eerste lid, 1° tot 5°, geen deel uitmaken van hetzelfde gezin, maar gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen over hun gemeenschappelijke kinderen en er het gezamenlijke hoederecht over hebben, worden de in voormeld artikel bedoelde toeslagen waarop die kinderen recht geven, **toegekend aan iedere ouder¹**.

In dat geval worden de toeslagen waarop de gemeenschappelijke kinderen recht geven, en die vastgesteld worden ongeacht of er al of niet andere kinderen zijn in het gezin waarvan zij deel uitmaken, volledig toegekend aan de ouder bij wie de gemeenschappelijke kinderen hun fiscale woonplaats hebben, en voor de helft aan de andere ouder.²

Art. 132ter

Wanneer de vader en de moeder van een of meer kinderen ten laste, recht gevende op de toeslagen vermeld in artikel 132, eerste lid, 1° tot 5°, geen deel uitmaken van hetzelfde gezin, maar gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen over hun gemeenschappelijke kinderen, er het gezamenlijke hoederecht over hebben en de kinderen de helft van de tijd bij de ene en bij de andere ouder doorbrengen, worden de in voormeld artikel bedoelde toeslagen waarop die kinderen recht geven, volledig toegekend aan iedere ouder.

In dat geval worden de toeslagen waarop de gemeenschappelijke kinderen recht geven, en die vastgesteld worden ongeacht of er al of niet andere kinderen zijn in het gezin waarvan zij deel uitmaken, volledig toegekend aan iedere ouder.³

¹ Art. 2, 1/.

² Art. 2, 2/.

³ Art. 3